

SÀI GÒN 50 NĂM TRƯỚC**Cô Bảy, Cô Ba**Hồi-ký BÌNH-NGUYỄN LỘC

Sẽ có vài bạn đọc đặt ra một vấn-đề tiên-quyết là vấn-đề tuổi-tác để tổ-khố kẻ viết bài này.

Cụ Vương-Hồng-Sến, trước-giả „Sài-gòn năm xưa“ viết truyện trăm năm về trước, mà không bị ai chỉ-trích vì các cụ viết khảo-cứu theo tài-liệu, chúng tôi viết hồi-ký thì ít lắm cũng phải đã lục-tuần mới đủ thẩm-quyền nói chuyện 50 năm xưa.

Nhưng ta nên biết rằng xã-hội ta xưa tịnh chớ không động, chuyện gì xảy ra 50 năm trước đã kéo dài thêm hơn 10 năm nữa, y hệt như vậy thì kẻ nào 39 cũng chắc-chắn là non-chúng của những chuyện về nửa thế-kỷ trước đó huống-hồ chi là tôi cũng đã có râu dài hơn râu của anh Đinh Râu.

Vậy tôi đủ thẩm-quyền đấu láo.

Thuở ấy Sài-gòn có câu ca-dao:

*Chiều chiều Cô Bảy, Cô Ba,
Cô nào lịch-sự, tiêm-la, hột xoài.*

Lịch-sự có nghĩa là đẹp, theo phương-ngữ miền Nam thuở đó.

Nhưng tại sao lại hễ đẹp là mắc bệnh phong-tình? Ca-dao không bao giờ nói láo, nếu ca-dao nói thật thì đó là một sự thật vô-lý lắm chẳng?

Thưa không. Cái đẹp ở đây phải hiểu là cái đẹp do sự trang-điểm và trang-phục đặc-biệt, chớ không phải là các đẹp trời cho.

Thuở ấy các bà các cô sang-trọng có làm dáng thì làm dáng thật kín-đáo đến kẻ tế-nhi lắm cũng không thấy được. Dân trôi-nổi, thường xa truyền-thống, nhưng về điểm ấy thì các bà các cô lại cực-đoan hơn các cụ ở đất tổ là Thăng-Long, Huế, v.v....

Các bà các cô sang-trọng ở Sài-gòn chỉ có vài chiếc áo đen hoặc áo màu đen tối may bằng lụa Thượng-Hải mặc 20 năm chưa rách.

Hàng lụa Tây-phương và Ấn-độ, nhưt là hàng lụa của xứ Cachemire, tất cả được gọi chung là hàng Bom-bay vì do các hiệu của người Bom-bay nhập-cảng về bán lẻ ra, chỉ được các cô ăn chơi đàng-điểm dùng mà thôi.

Những Cô Bảy, Cô Ba ấy chiều chiều lượn phố bằng xe kéo hoặc xe song-mã, là loại gà mái xa-xi (poule de luxe) có bồ thàng, bồ tam-cá-nguyệt bao-bọc.

Đấy, người đẹp năm xưa. Cô Ba xúc tóc bằng dầu dừa, chải tóc láng bóng, bới tóc rắc-rối ba vòng một ngọn sau đầu. Cô đội khăn vuông xếp đôi theo đường đối góc

dệt bằng lụa Cachemire, luôn luôn màu hồng nên mới có bài ca lưu-thủy hành-vân sau đây:

*Là cô đội cái khăn bông hường
Xúc-động cái lòng tôi thương.*

Người đẹp, đẹp số dách với chiếc áo Bom-bay màu đọt chuối non, ngực cô xẹp lép với lu-bù giấy chuyền trên ấy, chiếc quần may bằng vân Thượng-Hải và đôi dép thêu cườm.

Đặt một cô 18 ăn mặc như thế cạnh một cô 18 mặc mi-ni Jupe thì rõ là cô ấy nhà quê một cục nhưng vậy mà thuở đó có các cậu tự-tử vì các cô như thường và cũng có những nhà thơ vì các cô ấy mà dệt mộng y như ngày nay các cậu si các cô mặc din bằng vải thun vậy.

Người đẹp bất-diệt là như thế đó, họ ăn diện như thế nào cũng có kẻ chết vì họ.

Kẻ viết bài này thuở đó đâu vào khoảng năm 1928, mới 14 tuổi, chưa biết si ai, nhưng nếu đã biết si càng phải thấy mỹ-nhân đội khăn bông hường lúc bấy giờ num-bò oan không còn ai hơn nữa.

Những cô đội khăn bông hường vẫn cứ là *Nàng* như thường, không tin, các bạn tìm tiểu-thuyết của Lê-Hoàng-Mưu đọc thử xem, các bạn sẽ khóc thương *Nàng* lận-đận, sẽ sẵn-sàng hứng hoa rơi vui-vẻ. Làm thơ đăng báo chẳng qua bởi *Nàng* là *Nàng thơ* của bạn, tôi, nhưng thật-sự ra, *Nàng* không có tuổi, tên, cũng là *Nàng thơ* của ông nội, ông cố tôi, của tôi, của con tôi, của một ngàn năm trước, một ngàn năm sau.

Có điều này hơi khác là *Nàng* chưa biết Mèo, vào thuở ấy, và *Nàng* đã dành tất cả thương yêu giả-dối cho người mình. Xin đừng ngộ-nhận, các cô me Tây thuở đó là các cô hạ-cấp hơn thế nhiều lắm. Cô đội khăn bông hường là số dách thật-sự.